

Studentski zbor Sveučilišta u Mostaru

**Priručnik za studente strane državljanke Sveučilišta u
Mostaru**

Barbara Mijatović

Mostar, veljača 2018.

SADRŽAJ

PREDGOVOR.....	4
Privremeni boravak u BiH.....	5
Opći uvjeti za odobrenje privremenog boravka.....	5
Oslobađanje od obveze pribavljanja vize.....	6
Zahtjev za odobrenje prvog privremenog boravka i zahtjev za produženje boravka.....	7
Dokazi uz zahtjev za odobrenje i produljenje privremenog boravka.....	8
Privremeni boravak po osnovu visokoškolskog obrazovanja - PB-2-3.....	11
Privremeni boravak neplaćenih pripravnika.....	12
Privremeni boravak u svrhu znanstvenog istraživanja.....	13
Rad studenata stranaca u BiH.....	13
Stalni boravak.....	14
Prijava i odjava boravišta i prebivališta stranca.....	15
Žalba protiv rješenja kojim se zahtjev za odobrenje boravka odbija.....	16
Naljepnica odobrenja boravka.....	16
Otkaz boravka i izvršenje rješenja o otkazu boravka.....	17
Skraćivanje i ukidanje zabrane ulaska.....	19
Mjera protjerivanja.....	19
Razlozi za izricanje mjere protjerivanja.....	20
Dobrovoljno izvršenje rješenja o protjerivanju.....	21
Kaznene (prekršajne) odredbe.....	22
ZDRAVSTVENO OSIGURANJE.....	24

Zdravstveno osiguranje studenata stranih državljana u BiH.....	24
IZVORI.....	26

PREDGOVOR

Studentski zbor je najviše predstavničko tijelo studenata Sveučilišta u Mostaru. Utemeljen je Odlukom Upravnog vijeća i Senata Sveučilišta u Mostaru 2000. godine, kada je usvojen i Pravilnik o radu, temeljni akt Zbora i održani prvi studentski izbori. Studentski zbor za cilj ima štititi prava i promicati interese studenata na razini pojedinog fakulteta, ali i na razini Sveučilišta. Jedini ima legitimitet zastupati sve studente Sveučilišta kojem pripada. Na Sveučilištu u Mostaru studira oko 12 000 studenata čije interese zastupa upravo Studentski zbor. Tijekom proteklih 18 godina rada realizirani su projekti iz gotovo svih područja studentskog aktivizma i djelovanja, kao što su sportska natjecanja, kulturni događaji, stručna usavršavanja, studentske razmjene, studijska putovanja, časopisi i stipendiranja. Studentski zbor Sveučilišta u Mostaru svake godine studentima pruža niz aktivnosti od kojih su najistaknutije malonogometna liga, kviz znanja, brojni tečajevi, nagradne igre, studentska putovanja, humanitarne akcije, besplatni vaučeri za kazalište i mnoge druge. Na Sveučilištu u Mostaru studira i preko 2 500 stranih studenata čija prava i interese također zastupa Studentski zbor. Studenti strani državljani su obavezni prijaviti privremeno boravište i izvaditi bolesnički list u Mostaru, a s tim u vezi pojavile su se brojne nejasnoće te se ukazala potreba za izradom Priručnika koji bi studentima stranim državljanima olakšao proces prijave boravišta. Priručnik će koristiti studentima da se upoznaju sa svojim pravima i obavezama po pitanju prijave boravišta ali i posljedicama u slučaju nezakonitog postupanja.

Barbara Mijatović

Koordinatorica za studente strane državljane

BORAVIŠTE

Privremeni boravak u BiH

Odobrenje privremenog boravka može se izdati iz opravdanih razloga kao što su: brak ili vanbračna zajednica s državljaninom BiH, spajanje porodice, **obrazovanje**, rad po osnovu izdate radne dozvole, rad bez radne dozvole, liječenje ili rehabilitacija, boravak u staračkom domu ili iz humanitarnih razloga, te iz drugog sličnog opravdanog razloga ili razloga koji je zasnovan na međunarodnom ugovoru čija je BiH ugovorna strana. **Odobrenje privremenog boravka izdaje se na vremenski period od najviše jedne godine, s tim da rok važenja putovnice mora biti duži najmanje tri mjeseca od roka na koji se odobrava privremeni boravak.** Produženje privremenog boravka može se odobriti na zahtjev stranca, ali samo po istom osnovu po kojem mu je odobren privremeni boravak čije produženje traži.

Opći uvjeti za odobrenje privremenog boravka

Stranac može ući u BiH ako ima važeću putovnicu ili drugu identifikacijsku ispravu koju može koristiti za ulazak u BiH, čija je valjanost dulja najmanje tri mjeseca od namjeravanog dana odlaska s teritorija BiH i izdana je u posljednjih deset godina ili je izdana s trajnim rokom valjanosti. U opravdanim hitnim slučajevima, odnosno ako to zahtijevaju razlozi sigurnosti BiH, humanitarni, ozbiljni profesionalni ili osobni razlozi, rok valjanosti putne isprave može biti i kraći.

Uz temeljni opći uvjet za ulazak u BiH stranac mora ispunjavati i sljedeće temeljne opće uvjete:

a) imati važeću vizu za ulazak, boravak ili prelazak preko teritorija BiH, čiji rok važenja ne istječe na dan ulaska u BiH, ako u BiH ne ulazi s putnom ispravom koju je izdala zemlja čiji su državljani oslobođeni obveze pribavljanja vize (Oslobađanje od obveze pribavljanja vize) ili

b) imati dozvolu boravka.

c) posjedovati dostatna sredstva za uzdržavanje za vrijeme namjeravanog boravka i za izlazak iz BiH, uključujući i sredstva za zdravstvenu zaštitu, odnosno dokaz da ih može zakonito pribaviti (Dokazi o posjedovanju sredstava za uzdržavanje)

- d)** posjedovati isprave ili može dati informacije na temelju kojih se može razumno zaključiti koji su svrha i uvjeti namjeravanog boravka u BiH, ako je to moguće i potrebno;
- e)** imati ulaznu vizu susjedne zemlje u koju putuje ili preko čijeg teritorija nastavlja putovanje, ako mu je ta viza potrebna;
- f)** imati potvrdu o cijepljenju ako dolazi s područja na kojemu vlada epidemija zarazne bolesti;
- g)** da mu nije izrečena mjera protjerivanja, odnosno nije mu zabranjen ulazak u BiH, ako razdoblje na koje mu je izrečena ta mjera odnosno vrijeme zabrane još traje;
- h)** da se ne vodi u evidencijama kod nadležnog tijela kao prekršitelj propisa u BiH ili prekršitelj međunarodnih propisa ili kao međunarodni prijestupnik;¹
- i)** da ne postoje drugi razlozi zbog kojih bi njegova prisutnost na teritoriju BiH predstavljala prijetnju sigurnosti BiH, javnom poretku, javnom redu i miru, javnom zdravlju u BiH ili međunarodnim odnosima BiH.

Oslobađanje od obveze pribavljanja vize

Vijeće ministara, na prijedlog Ministarstva vanjskih poslova Odlukom o vizama² određuje zemlje čijim državljanima nije potrebna viza za ulazak u BiH (u daljnjem tekstu: zemlje bezviznog režima³), kao i zemlje čiji državljani mogu ući u BiH s drugom ispravom osim putovnice. Vijeće ministara je nadležno, na prijedlog Ministarstva vanjskih poslova, osloboditi obveze pribavljanja vize nositelje posebnih vrsta putnih isprava. Stranci koji su, sukladno Zakonu, oslobođeni pribavljanja vize za ulazak na teritorij BiH imaju pravo na ulazak i boravak u zemlji (u daljnjem tekstu: bezvizni boravak) ukupno u trajanju do 90 dana u bilo kojem razdoblju od 180 dana koje podrazumijeva uzimanje u obzir razdoblje od 180 dana koje prethodi svakom danu boravka, ako nije drukčije određeno međunarodnim ugovorom čija je BiH ugovorna stranka.⁴

¹ Zakon o strancima BiH, Sl. glasnik BiH, broj: 88/15, čl. 19.

² Odluka o vizama, Vijeće ministara BiH, broj: 3/14.

³ Obveze pribavljanja vize za ulazak i boravak u BiH do 90 dana, oslobođene su Hrvatska, Srbija i Crna Gora. (<http://privrednastampa.ba/zips-uvjeti-rada-i-boravka-stranih-drzavljana-u-bosni-i-hercegovini-crnoj-gori-i-srbiji/>)

⁴ Zakon o strancima BiH, Sl. glasnik BiH, broj: 88/15, čl. 21.

Najmanji iznos sredstava kojima stranac mora raspolagati kod ulaska u BiH potreban za izdržavanje za vrijeme namjeravanog boravka u BiH i najmanji iznos sredstava za izlazak iz zemlje, uključujući i sredstva potrebna za zdravstvenu zaštitu je 150KM ili protuvrijednost u stranoj konvertibilnoj valuti, za svaki dan namjeravanog boravka.⁵

Zahtjev za odobrenje prvog privremenog boravka i zahtjev za produženje boravka

Zahtjev za odobrenje prvog privremenog boravka i zahtjev za produženje boravka podnosi se Službi. Van BiH zahtjev se Službi podnosi putem Diplomatsko konzularnog predstavništva BiH (u daljnjem tekstu (DKP BiH), a u BiH direktno nadležnoj organizacijskoj jedinici Službe.

U pravilu, zahtjev za odobrenje prvog privremenog boravka stranac mora podnijeti izvan BiH putem DKP-a BiH, i to osobno.

Na teritoriji BiH stranac može podnijeti zahtjev za odobrenje prvog privremenog boravka samo ako je:

- a)** u BiH ušao s vizom za dugoročni boravak (Viza D); ili
- b)** državljanin zemlje bezviznog režima.

Zahtjev za odobrenje prvog privremenog boravka podnosi se nadležnoj organizacijskoj jedinici Službe osobno ili putem zakonskog zastupnika za poslovno nesposobnog stranca, i to najkasnije 15 dana prije isteka roka važenja vize za dugoročni boravak (Vize D), odnosno bezviznog boravka.

Zahtjev za produženje boravka podnosi se u BiH nadležnoj organizacijskoj jedinici Službe direktno, a van BiH putem DKP-a BiH. Zahtjev stranac mora podnijeti osobno ili pomoću zakonskog zastupnika za poslovno nesposobnog stranca, i to najkasnije 15 dana prije isteka važećeg perioda boravka.

Služba odlučuje rješenjem o zahtjevu za odobrenje prvog privremenog boravka i o zahtjevu za produženje boravka. Služba rješenje donosi i dostavlja ga stranci što prije, a najkasnije u roku od 60 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva ako je zahtjev podnesen putem DKP-a

⁵ Ministarstvo sigurnosti BiH, Informacije za strance
(http://msb.gov.ba/inf_z_a_strance/default.aspx?id=14555&langTag=hr-HR)

BiH, a u roku od 30 dana ako je zahtjev podnesen direktno nadležnoj organizacijskoj jedinici Službe.

Ako je zahtjev za odobrenje boravka podnesen na teritoriju BiH, podnositelju zahtjeva izdaje se potvrda da je podnio zahtjev, koja se smatra odobrenjem boravka dok se o zahtjevu ne donese konačno rješenje.

Strancu koji inače ispunjava uvjete za odobrenje boravka propisane Zakonom zahtjev za odobrenje privremenog ili stalnog boravka, pored razloga propisanih Zakonom o upravnom postupku, bit će odbačen i ako:

- a) u propisanom roku ne podnese zahtjev za boravak ili produženje privremenog boravka, a razlog kašnjenja ne opravda objektivnim okolnostima; ili
- b) zahtjev za boravak ne podnese osobno stranac ili zakonski zastupnik za poslovno nesposobnog stranca.

Rješenjem kojim je zahtjev za odobrenje boravka odbijen, odnosno zaključkom kojim je zahtjev za odobrenje boravka odbačen, utvrđuje se rok u kojem je stranac dužan napustiti BiH, a koji ne može biti duži od 15 dana od dana dostavljanja konačne odluke. Sudovi dostavljaju Službi pravosnažnu presudu izrečenu strancu. Kazneno-popravni zavodi su dužni da mjesno nadležnoj organizacijskoj jedinici Službe dostave podatke o strancima koji su primljeni na izdržavanje kazne zatvora u roku od tri dana od dana prijema stranca, kao i obavijest o datumu puštanja stranca na slobodu i to odmah po saznanju tog datuma.

Dokazi uz zahtjev za odobrenje i produljenje privremenog boravka

(1) Uz zahtjev za odobrenje i zahtjev za produljenje privremenog boravka stranac je dužan priložiti:

- a) dokaze kojim opravdava utemeljenost zahtjeva za odobrenje privremenog boravka,

Potvrda s visokoškolske ustanove na kojoj se student obrazuje.

- b) fotografiju 35 X 45mm,

Fotografija mora vjerno prikazivati podnositelja zahtjeva i mora biti fotografirana s lica (en-face), otkrivenog čela, bez pokrivala za glavu i to tako da 70-80% visine fotografije pokazuje glavu osobe od brade do tjemena, izrađena na bijelom, sjajnom, tankom foto papiru.

Fotografija ne smije biti retuširana niti izrađena opremom za fotografiranje. Izuzetno od stranca se može uzeti fotografija na kojoj je fotografiran s pokrivalom za glavu ukoliko pokrivalo nosi radi vjerskih ili medicinskih razloga, pod uvjetom da pokrivalo ne prekriva obraze, bradu i čelo.

c) kopiju putovnice,

Kopija putovnice mora biti propisno ovjerena. Ukoliko je stranac evidentiran u službenim evidencijama prelaska državne granice, a u putovnici ne posjeduje otisak ulaznog štamblja isti nije dužan pribavljati ovaj dokaz, ako je svoj boravak prijavio u roku i na način iz Zakona. Iz kopije putovnice se mora vidjeti otisak ulaznog štamblja, viza za dugoročni boravak (Viza D) ako je viza bila izdana za ulazak i boravak u BiH, kao i naljepnica prethodno odobrenog privremenog boravka ako je boravak bio odobren.

d) potvrdu o prijavi boravišta,

Ako je zahtjev podnesen putem DKP-a BiH, stranac nije dužan dostaviti dokaz o prijavi boravišta u BiH. Obrazac 21 (Nalazi se u sklopu Pravilnika o ulasku i boravku stranaca BiH)

e) dokaz o osiguranim sredstvima za uzdržavanje,

Smatra se da stranac ima osigurana sredstva za uzdržavanje ako dostavi:

- dokaz o posjedovanju gotovog novca u domaćoj ili stranoj konvertibilnoj valuti što se dokazuje: potvrdom ili drugim dokumentom izdanim od banke o stanju na bankovnom računu; čekom ili drugim dokazom o visini mirovine; radnom dozvolom, potvrdom o visini osobnih primanja po osnovu radnog angažiranja koju je izdao poslodavac, ugovorom o radu u kojem je navedena visina primanja; dokazom o primanju i visini stipendije, ili drugim dokazom;
- pisanu izjavu državljanina BiH ili stranca s odobrenim boravkom u BiH kojom se obvezuje snositi sve troškove za vrijeme namjeravanog boravka stranca u BiH uz dokaz o stalnom izvoru prihoda ili drugom izvoru financiranja;
- dokaz o posjedovanju drugih sredstava iz kojih se nesumnjivo može utvrditi da stranac ima osigurana sredstva za uzdržavanje kao što su nepokretna imovina u BiH na temelju koje je moguće osigurati sredstva za uzdržavanje za vrijeme boravka u BiH što se dokazuje ispravom

o pravu vlasništva na nepokretnoj imovini u BiH i dokazom o ostvarivanju sredstava iz te imovine, ili drugi dokaz.

f) dokaz o osiguranom smještaju u BiH,

Dokazom o osiguranom smještaju smatra se: isprava o pravu vlasništva na nekretnini u kojoj se nalazi stambeni prostor; ugovor o zakupu stambenog prostora; dokaz o smještaju u studentski, školski ili starački dom; zdravstvenu ustanovu; ustanovu specijaliziranu za smještaj osoba s posebnim potrebama; banjsko lječilište; pisana izjava osobe kod koje stranac ima osiguran smještaj kojom se daje suglasnost za korištenje i stanovanje s dokazom o pravu vlasništva ili korištenja stambenog prostora.

g) dokaz o osiguranom zdravstvenom osiguranju u BiH,

Dokazom o osiguranom zdravstvenom osiguranju smatra se: ugovor o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju; radna dozvola; dokaz o smještaju u starački dom; putničko zdravstveno osiguranje osigurano od ovlaštenog osiguravajućeg društva koje važi za razdoblje namjeravanog boravka; zdravstveno osiguranje osigurano sukladno međunarodnim ugovorima o socijalnom osiguranju u kojim je BiH ugovorna strana uz potvrdu stranog ili domaćeg Zavoda zdravstvenog osiguranja o pravu korištenja zdravstvene zaštite; zdravstvena legitimacija ovjerena od strane nadležnog Fonda zdravstva u BiH, ili drugi dokaz predviđen ugovorom o socijalnom osiguranju u kojem je BiH ugovorna strana.⁶ Na primjer studenti iz Republike Hrvatske u mjestu prebivališta vade potvrdu (HR/BH 3) o pravu na davanje u naravi za vrijeme privremenog boravka u BiH („tiskanica bolesnički list“).

h) liječničko uvjerenje izdano najkasnije tri mjeseca prije dana podnošenja zahtjeva,

Liječničko uvjerenje vadi se u Domu zdravlja u Mostaru, a košta 50 KM.

i) potvrdu koju je izdalo nadležno tijelo države podrijetla da se protiv njega ne vodi kazneni postupak i da nije kažnjavao za kazneno djelo, koja nije starija od šest mjeseci od dana podnošenja zahtjeva za boravak;

j) dokaz o plaćenju administrativnoj taksi.

⁶ Pravilnik o ulasku i boravku stranaca, Sl. glasnik BiH, broj: 25/15, čl. 27 st. 7

Ako stranac podnosi zahtjev za produljenje privremenog boravka, pored općih uvjeta uz zahtjev je dužan dostaviti i potvrdu da se protiv njega ne vodi kazneni postupak i da nije kažnjavan za kazneno djelo izdanu od nadležnog tijela u BiH, ne stariju od šest mjeseci prije dana podnošenja zahtjeva.

Ukoliko stranac podnosi zahtjev za produljenje privremenog boravka u BiH kod nadležne organizacijske jedinice Službe, izuzima se od obveze pribavljanja ljekarskog uvjerenja i potvrde o nekažnjavanju osim u slučaju kada Služba procijeni da su navedeni dokazi potrebni.

Zahtjev za odobravanje i zahtjev za produljenje privremenog boravka podnose se Službi. U pravilu, stranac podnosi zahtjev za odobravanje prvog privremenog boravka izvan BiH putem DKP-a BiH. Zahtjev za odobravanje prvog privremenog boravka na teritoriju BiH stranac podnosi nadležnoj organizacijskoj jedinici Službe samo ako je:

- a) ušao u BiH s vizom za dugoročni boravak (Viza D) ili
- b) državljanin zemlje bezviznog režima.

Zahtjev za odobravanje prvog privremenog boravka podnosi se najkasnije 15 dana prije isteka roka važenja vize za dugoročni boravak (Vize D) odnosno bezviznog boravka.

Zahtjev za produljenje privremenog boravka podnosi se u BiH nadležnoj organizacijskoj jedinici Službe izravno, a izvan BiH putem DKP-a BiH. Zahtjev se podnosi najranije 60 dana, a najkasnije 15 dana prije isteka razdoblja odobrenog boravka. Stranac koji je podnio zahtjev za odobravanje ili produljenje privremenog boravka na teritoriju BiH može ostati u BiH do donošenja konačne odluke o njegovu zahtjevu. Uz zahtjev za odobravanje i zahtjev za produljenje privremenog boravka, stranac je dužan dati biometrijske podatke.⁷

Dokumentacija koja se prilaže uz zahtjev dostavlja se u original primjerku ili ovjerenoj kopiji.

Privremeni boravak po osnovu visokoškolskog obrazovanja - PB-2-3

Privremeni boravak po osnovi redovitog visokoškolskog obrazovanja može se odobriti strancu koji, uz opće uvjete za odobravanje privremenog boravka, ispunjava i sljedeće uvjete:

- a) da je upisan na visokoškolsku ustanovu u BiH ili

⁷ Zakon o strancima BiH, Sl. glasnik BiH, broj: 88/15, čl. 82.

b) da dolazi u sklopu razmjene studenata odnosno mobilnosti mladih.⁸

Uz zahtjev za odobrenje ili produljenje privremenog boravka po osnovu redovitog visokoškolskog obrazovanja (PB-2-3) stranac je dužan, pored dokaza iz članka 49. Zakona (Obveze stranca u vezi s putnim ispravama) i članka 27. Pravilnika (Dokazi uz zahtjev za odobrenje i produljenje privremenog boravka), dostaviti:

a) dokaz da je upisan na visokoškolsku ustanovu za tekuću akademsku godinu,

b) dokaz da dolazi u okviru razmjene studenata, odnosno mobilnosti mladih, ako po tom osnovu upisuje visokoškolsko obrazovanje,

c) dokaz o osiguranim sredstvima potrebnim za uzdržavanje za tekuću akademsku godinu u iznosu od 400,00 KM mjesečno ili pisanu izjavu državljanina BiH, stranca s odobrenim privremenim ili stalnim boravkom u BiH kojom potvrđuje uzdržavanje za vrijeme namjeravanog boravka uz dokaz o stalnom izvoru prihoda ili drugom izvoru financiranja.⁹

Uz zahtjev za produljenje privremenog boravka po ovom osnovu stranac je, po procjeni i na zahtjev Službe, dužan dostaviti i dokaz o položenim ispitima tijekom dotadašnjeg studija u BiH.

Privremeni boravak po osnovu visokoškolskog obrazovanja odobrava se na razdoblje trajanja akademske godine uz dodatnih 30 dana, ali ne dulje od jedne godine u ukupnom trajanju.

Privremeni boravak po osnovi redovitog visokoškolskog obrazovanja odobrava se na razdoblje do jedne godine i može se produljiti pod istim uvjetima pod kojima je odobren boravak. Nakon isteka roka propisanog za trajanje redovitog visokoškolskog obrazovanja, privremeni boravak po ovoj osnovi može se produljivati najdulje dvije godine, uz dostavu dokaza o obnovi godine.

Privremeni boravak neplaćenih pripravnika

Privremeni boravak neplaćenih pripravnika može se odobriti strancu koji je stekao visokoškolsko obrazovanje na teritoriju BiH ili strancu koji dolazi po osnovi međunarodnih ugovora čija je BiH ugovorna stranka radi obavljanja stručne prakse odnosno pripravničkog staža.

⁸ Zakon o strancima BiH, Sl. glasnik BiH, broj: 88/15, čl. 55.

⁹ Pravilnik o ulasku i boravku stranaca, Sl. glasnik BiH, broj: 25/15, čl. 30.

Privremeni boravak može se odobriti strancu koji, uz opće uvjete za odobravanje privremenog boravka ima:

- a) ugovor o osposobljavanju bez naknade zaključen s pravnom osobom kod koje obavlja stručnu praksu odnosno pripravnički staž,
- b) dokaz da poznaje jedan od jezika u službenoj upotrebi u BiH i
- c) dokaz da će pravna osoba kod koje obavlja stručnu praksu odnosno pripravnički staž biti odgovorna u pogledu sredstava za uzdržavanje, zdravstvene zaštite i povratka.

Privremeni boravak neplaćenih pripravnika odobrava se na razdoblje do jedne godine i može se produljiti pod istim uvjetima pod kojima je odobren boravak, isključivo jednom, i to na razdoblje potrebno za stjecanje profesionalnih kvalifikacija. Obavljanje stručne prakse odnosno pripravničkog staža ne smatra se radom u smislu odredaba ovoga Zakona.¹⁰

Privremeni boravak u svrhu znanstvenog istraživanja

Privremeni boravak u svrhu znanstvenog istraživanja može se odobriti strancu koji, uz opće uvjete za odobravanje privremenog boravka, ispunjava i sljedeće uvjete:

- a) ima visoko obrazovanje koje mu omogućuje pristup doktorskim programima i određeno iskustvo i znanje koje se odnosi na projekt istraživanja;
- b) ima ugovor o gostovanju na projektu sa znanstvenoistraživačkom organizacijom zaključen prije podnošenja zahtjeva za privremeni boravak;
- c) da znanstvenoistraživačka organizacija koja je zaključila ugovor o gostovanju preuzima odgovornost za stranca za vrijeme istraživanja, što uključuje troškove uzdržavanja, smještaja, ishrane, zdravstvenog osiguranja i povratka.

Privremeni boravak po osnovi znanstvenog istraživanja odobrava se na razdoblje dok traje projekt, a najdulje do godinu dana i može se produljiti pod istim uvjetima pod kojima je odobren ako projekt traje dulje od godinu dana. Ministarstvo civilnih poslova sastavlja i ažurira popis znanstvenoistraživačkih organizacija u BiH, koji je javno dostupan.¹¹

Rad studenata stranaca u BiH

¹⁰ Zakon o strancima BiH, Sl. glasnik BiH, broj: 88/15, čl. 56.

¹¹ Zakon o strancima BiH, Sl. glasnik BiH, broj: 88/15, čl. 76.

Strancima kojima je odobren privremeni boravak u BiH po osnovi obrazovanja u statusu studenta kada obavljaju poslove privremenog karaktera posredstvom ovlaštenih posrednika bez zasnivanja radnog odnosa, sukladno propisima kojima se uređuje obavljanje takvih poslova.

Stalni boravak

Uz zahtjev za odobrenje stalnog boravka stranac je dužan priložiti:

- a)** fotografiju 35 x 45mm,
- b)** presliku putovnice,
- c)** izvod iz matične knjige rođenih ne stariji od šest mjeseci, osim ako je izdat bez roka važenja,
- d)** dokaz o dovoljnim i redovitim sredstvima za uzdržavanje,
- e)** dokaz o osiguranom odgovarajućem smještaju,
- f)** dokaz o osiguranom zdravstvenom osiguranju,
- g)** uvjerenje ili potvrdu izdanu od strane nadležne ustanove kojom se potvrđuje da stranac poznaje jedan od jezika i pisama u službenoj uporabi u BiH (ne dostavlja se za djecu predškolske dobi, osobe koje pohađaju ili su završile osnovno, srednje ili visoko obrazovanje na jednom od jezika u službenoj uporabi u BiH i osobe starije od 60 godina života ako nisu u radnom odnosu),
- h)** da se protiv njega ne vodi kazneni postupak i da nije kažnjavao za kazneno djelo, što se dokazuje potvrdom koju je izdalo nadležno tijelo države podrijetla, a koja nije starija od šest mjeseci od dana podnošenja zahtjeva,
- i)** da se protiv njega ne vodi kazneni postupak i da nije kažnjavao za kazneno djelo, što se dokazuje potvrdom koju je izdalo nadležno tijelo u BiH, a koja nije starija od šest mjeseci od dana podnošenja zahtjeva,
- j)** dokaz o plaćenju administrativnoj pristojbi.

Strancu se može odobriti stalni boravak ako u BiH boravi neprekidno najmanje pet godina na temelju odobrenog privremenog boravka prije podnošenja zahtjeva za odobrenje stalnog

boravka. Smatra se da postoji kontinuitet boravka ako je stranac, tijekom odobrenih privremenih boravaka u posljednjih pet godina, boravio izvan BiH višekratno do 10 mjeseci ukupno ili jednokratno do šest mjeseci. Stranac može izbivati iz BiH u posljednjih pet godina ukupno do 10 mjeseci višekratno ili jednokratno do šest mjeseci. Smatra se da postoji kontinuitet boravka ako je stranac, koji boravi u BiH kao nositelj Plave karte tijekom odobrenih privremenih boravaka u posljednjih pet godina, boravio izvan BiH višekratno do 18 mjeseci ukupno ili jednokratno 12 mjeseci. Dozvola boravka izdaje se na razdoblje važenja putovnice. Prilikom unošenja naljepnice stalnog boravka u putovnicu, važeća naljepnica privremenog boravka prestaje važiti s danom odobrenja stalnog boravka što se ustanovljava na naljepnici privremenog boravka.¹²

***Strancu kojem je odobren privremeni boravak po osnovi visokoškolskog obrazovanja (Privremeni boravak po osnovi visokoškolskog obrazovanja) u vrijeme potrebno za odobravanje stalnog boravka (Uvjeti za odobravanje stalnog boravka) računa se polovina vremena provedenog po osnovi odobravanja privremenog boravka u svrhu visokoškolskog obrazovanja. Privremeni boravak iz kojeg se podnosi zahtjev za stalni boravak ne može biti po osnovi obrazovanja.**

Prijava i odjava boravišta i prebivališta stranca

Prijavu boravišta, prijavu i odjavu prebivališta, odnosno promjenu adrese stana u BiH stranac vrši u organizacijskoj jedinici Službe ili policije. Stranac je uz prijavu dužan dati točne i istinite podatke i predložiti na uvid putnu ispravu s kojom je ušao u BiH i dokaz o osiguranom smještaju u BiH. Prijavu boravišta stranca može izvršiti i stanodavac kod koga je stranac u posjetu uz izjavu potpisanu u organizacijskoj jedinici Službe o osiguranom smještaju za stranca. Prijava se vrši na obrascu "Prijava boravišta, prijava i odjava prebivališta, odnosno promjena adrese stana". Obrazac je bijele boje i sastoji se od dva dijela: prijave i potvrde. Stranac s odobrenim boravkom u BiH dužan je prijaviti svaku promjenu adrese stanovanja, u rokovima koji su propisani Zakonom. Ukoliko se stranac prijavljuje na područje druge organizacijske jedinice Službe, ta organizacijska jedinica odmah pismeno obavještava organizacijsku jedinicu Službe kod koje je stranac imao prethodnu prijavu boravišta ili prebivališta, a u cilju dostavljanja potrebne dokumentacije, a prema potrebi i preslika spisa privremenog, odnosno stalnog boravka. Organizacijska jedinica Službe po prijemu obavijesti odjavljuje stranca po službenoj dužnosti. Stranac kojem je odobren stalni boravak dužan je

¹² Zakon o strancima BiH, Sl. glasnik BiH, broj: 88/15, čl. 79.

prijaviti svoje prebivalište i promjenu adrese stanovanja u mjestu prebivališta u roku od osam dana od dana primitka odluke o odobrenju stalnog boravka, odnosno od dana dolaska u mjesto prebivališta, odnosno od dana promjene adrese stanovanja. Stranac kojem je odobren privremeni boravak dužan je prijaviti svoje boravište i promjenu adrese stanovanja u roku od 48 sati od dana primitka dozvole boravka, odnosno od dana dolaska u mjesto boravka, odnosno od dana promjene adrese stanovanja, osim kad je Zakonom propisan dulji rok za određene kategorije stranaca. Stranac članka koji dobrovoljno napušta BiH bez namjere povratka dužan je odjaviti svoje prebivalište odnosno boravište terenskom centru Službe za strance ili policiji.¹³

Žalba protiv rješenja kojim se zahtjev za odobrenje boravka odbija

Protiv rješenja kojim se zahtjev za odobrenje boravka odbija podnositelj zahtjeva ili njegov zakonski zastupnik ili opunomoćenik može podnijeti žalbu Ministarstvu sigurnosti BiH u roku od 15 dana od dana prijema rješenja.

Podnositelj zahtjeva za odobrenje boravka ne može biti protjeran ni prisilno udaljen iz BiH dok ne istekne rok za žalbu, a ako je žalba podnesena, do donošenja rješenja u postupku po žalbi.

Dok rješenje ne postane izvršno, stranac se može staviti pod nadzor ili mu se može ograničiti kretanje i naložiti da se u određenim vremenskim razmacima javlja organizacijskoj jedinici Službe na čijem području boravi.

Do okončanja postupka strancu se, uz potvrdu, privremeno oduzimaju sve putne isprave koje može koristiti za prelazak državne granice BiH, osim ako pristane dobrovoljno napustiti BiH prije okončanja postupka po žalbi. Stranac kojem je odbijen boravak u BiH može ući kada otkloni razloge zbog kojih mu je odbijen ulazak.

Naljepnica odobrenja boravka

Rješenje o odobrenju boravka izvršava se unošenjem naljepnice odobrenja boravka u važeću putovnicu stranca. Naljepnica odobrenja boravka unesena u važeću putovnicu stranca služi kao dozvola za prelazak državne granice BiH u periodu trajanja odobrenja boravka. Po stjecanju tehničkih uvjeta, što će biti određeno posebnim aktom Ministarstva, naljepnica odobrenja boravka zamijenit će se boravišnom dozvolom kao posebnim dokumentom sa

¹³ Zakon o strancima BiH, Sl. glasnik BiH, broj: 88/15, čl. 102.

biometrijskim podacima stranca, koji personalizira i izdaje Služba. Personalizacija je proces ispisa osobnih podataka nositelja dokumenta na obrazac boravišne dozvole. Ako je putovnica stranca u kojem se nalazila važeća naljepnica odobrenja boravka zamijenjen novom putovnicom, izmjena pravosnažnog rješenja vrši se u dijelu koji se odnosi na broj putovnice.

Nadležni organi kod kojih se vodi evidencija o razlozima prestanka boravka dužni su o ovim činjenicama obavijestiti Službu odmah, a najkasnije u roku od sedam dana od dana nastanka ovih činjenica. Služba donosi rješenje o prestanku boravka protiv kojeg se može podnijeti žalba Ministarstvu u roku od 15 dana od dana dostavljanja.

Stranac je dužan nositi i na zahtjev ovlaštenog lica Ministarstva, Službe, policije ili drugog nadležnog organa kad je drugi nadležni organ na to zakonom ovlašten dati na uvid osobnu iskaznicu za stranca ili putovnicu s odobrenjem boravka u BiH.

Otkaz boravka i izvršenje rješenja o otkazu boravka

Pravo na boravak otkazuje se ako: stranac ne poštuje javni poredak BiH (Obaveza poštovanja javnog poretka BiH) ili poduzme aktivnost narušavanja sigurnosti BiH ili je član organizacije koja poduzme takvu aktivnost, je stranac namjerno dao pogrešne podatke ili prikrio okolnosti važne za izdavanje odobrenja boravka, stranac odbija da provede konačnu, odnosno pravosnažnu odluku nadležnog organa u BiH, stranac u BiH boravi protivno svrsi na osnovu koje je odobren boravak, je ulazak i/ili boravak stranac ostvario na osnovu krivotvorene putne isprave, je prekršio ili pokušao prekršiti propise kojima se regulira prelazak državne granice BiH, bez obzira da li je povreda propisa nastala pri ulasku ili izlasku iz BiH, su se okolnosti na osnovu kojih je izdano odobrenje boravka izmijenile u takvoj mjeri da bi isključile svaku mogućnost izdavanja odobrenja, stranac ostane bez sredstava za izdržavanje¹⁴ itd.

Stranac kojem je otkazan boravak i izrečena mjera protjerivanja može se do napuštanja BiH staviti pod nadzor.

Prilikom određivanja roka u kojem stranac kojem je otkazan boravak, a nije mu izrečena mjera protjerivanja mora napustiti BiH, organ koji je izdao rješenje mora uzeti u obzir vrijeme u kojem je stranac u mogućnosti da napusti BiH, ali taj rok ne može biti duži od 15 dana.

U slučaju prestanka boravka osim kada je boravak prestao smrću stranca, na naljepnici boravka Služba konstatira da dozvola boravka koja je unesena u putovnicu stranca prestaje

¹⁴ Zakon o strancima BiH, Sl. glasnik BiH, broj: 88/15, čl. 96.

važiti s danom prestanka boravka. Ako putovnica stranca nije dostupna, prestanak važenja dozvole boravka se unosi u putovnicu stranca kada se za to steknu uvjeti.¹⁵

U postupku utvrđivanja razloga za otkaz boravka, službena osoba ovlaštena za poduzimanje radnji u postupku vrši provjere u službenim evidencijama, operativne provjere na terenu, vodi ispitni postupak u kojem će se strancu omogućiti da se izjasni o okolnostima i činjenicama koje su utvrđene tijekom postupka, a po potrebi se saslušavaju i svjedoci i koriste druga dokazna sredstva na temelju kojih se može utvrditi stanje stvari. U rješenju kojim se strancu otkazuje boravak određuje se rok u kojem je stranac dužan dobrovoljno napustiti BiH. Rok za napuštanje se računa od dana istjecanja roka za žalbu ako stranac nije izjavio žalbu. Ako je stranac izjavio žalbu, rok se računa od dana prijema odluke po žalbi. Nakon što rješenje o otkazu privremenog ili stalnog boravka postane konačno, dozvola boravka unesena u putovnicu stranca se poništava stavljanjem štambilja "PONIŠTENO", a na stranici na kojoj je unesena dozvola boravka ručno se unosi datum do kojeg je stranac dužan napustiti BiH, pečat i potpis ovlaštene osobe. Nakon što rješenje o otkazu bezviznog boravka postane konačno u putovnicu stranca unosi se štambilj "OTKAZ BEZVIZNOG BORAVKA", a ručno se unosi datum do kojeg je stranac dužan napustiti BiH, pečat i potpis ovlaštene osobe. Ukoliko stranac ima dokument u koji se ne može utisnuti štambilj, na rješenju o otkazu bezviznog boravka navodi se razlog zbog kojeg štambilj nije utisnut i ručno se unosi datum do kojeg je stranac dužan napustiti BiH, pečat i potpis ovlaštene osobe. Nakon što rješenje o otkazu bezviznog boravka postane konačno, otkaz boravka upisuje se u pasoš stranca kao i rok (datum) do kojeg je stranac dužan napustiti BiH. Ako stranac nema putovnicu, sačinjava se službena zabilješka. Primjerak rješenja o otkazu boravka ulaže se u spis predmeta koji se odnosi na zahtjev stranca za odobrenje boravka koji je otkazan. Ako je stranac napustio BiH, dozvola boravka može se poništiti naknadno kada stranac bude dostupan organizacijskoj jedinici Službe ili Graničnoj policiji BiH. Stranac kojem je otkazan privremeni ili stalni boravak, a napustio je teritorij BiH prije poništenja dozvole boravka, dozvola boravka prestaje važiti s danom konačnosti rješenja o otkazu stalnog ili privremenog boravka. Dozvola boravka se može naknadno poništiti kada stranac bude dostupan organizacijskoj jedinici Službe ili Graničnoj policiji. Ako stranac rješenje o otkazu boravka ne izvrši dobrovoljno napuštanjem BiH, rješenje o otkazu boravka izvršava Služba, a po potrebi u suradnji s drugim organizacijskim jedinicama Ministarstva ili s policijom. Druge organizacijske jedinice Ministarstva i policija dužni su Službi pružiti pomoć na njen zahtjev.

¹⁵ Pravilnik o ulasku i boravku stranaca, Sl. glasnik BiH, broj: 25/15, čl. 91.

Skraćivanje i ukidanje zabrane ulaska

Na zahtjev stranca period zabrane ulaska i boravka može biti skraćen ili zabrana ulaska ukinuta. Zahtjev za skraćivanje ili ukidanje perioda zabrane ulaska i boravka podnosi se Službi putem punomoćnika, ili van zemlje putem diplomatsko konzularnog predstavništva BiH. Zahtjev za poslovno nesposobnog stranca podnosi se putem zakonskog zastupnika.

Uz zahtjev za skraćivanje ili ukidanje mjere zabrane ulaska i boravka u BiH stranac je dužan dostaviti:

a) kopiju putovnice,

b) dokaz da je dobrovoljno napustio BiH u roku za dobrovoljno izvršenje koji je određen u rješenju kojim mu je izrečena mjera protjerivanja i određena zabrana ulaska i boravka u BiH,

c) dokaz da je snosio sve troškove vezano za proceduru povratka u zemlju uobičajenog mjesta boravka,

d) dokaz o brisanju osude ako mu je mjera protjerivanja iz BiH izrečena iz razloga što je pravosnažno osuđen za kazneno djelo,

e) dokaz o integriranosti u BiH, što se dokazuje BiH državljanstvom članova uže porodice, dužinom legalnog boravka u BiH, ulaganjem u BiH, vlastitim redovnim školovanjem u BiH ili drugim dokazom kojim se dokazuje stupanj integriranosti stranca u BiH i

f) dokaz o uplati propisane takse.

Mjera protjerivanja

Protjerivanje je mjera kojom se strancu nalaže izlazak iz BiH i zabranjuje ulazak i boravak u BiH u određenom vremenskom periodu koji ne može biti kraći od jedne ni duži od pet godina no u slučaju narušavanja sigurnosti BiH, javnog poretka i javnog reda i mira razdoblje zabrane ulaska i boravka u BiH može biti dulje od pet godina. Period zabrane ulaska i boravka može, na zahtjev stranca, biti skraćen ili zabrana ulaska ukinuta u slučaju kada su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

a) kada je strancu mjera protjerivanja izrečena prvi put, i

b) kada je stranac dobrovoljno napustio BiH i snosio sve troškove vezane za proceduru povratka u zemlju uobičajenog mjesta boravka.

Izuzetno period zabrane ulaska i boravka može se produžiti ako:

- a) je stranac prethodno već bio protjeran iz BiH;
- b) je stranac ušao u BiH tokom trajanja zabrane ulaska; ili
- c) stranac u trenutku prestanka zabrane ulaska u BiH još uvijek predstavlja prijetnju javnom poretku ili sigurnosti ili međunarodnim odnosima BiH.

Period trajanja zabrane ulaska računa se od dana napuštanja BiH. Rješenje o protjerivanju stranca iz BiH, sa zabranom ulaska i boravka u BiH u određenom periodu, donosi Služba po službenoj dužnosti ili na obrazloženi prijedlog druge organizacione jedinice Ministarstva, organa za provođenje zakona ili drugog organa. Protiv rješenja Službe o protjerivanju stranca iz BiH i rješenja o produženju perioda zabrane ulaska žalba se može podnijeti Ministarstvu u roku od osam dana od dana dostave rješenja. Ako je rješenje o protjerivanju izrečeno (Razlozi za izricanje mjere protjerivanja), rok za žalbu je 24 sata od dostavljanja rješenja. Žalba odgađa izvršenje rješenja. Ministarstvo donosi rješenje po žalbi i dostavlja ga stranci što prije, a najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema žalbe. Dok rješenje ne postane izvršno, stranac se može staviti pod nadzor smještanjem u imigracijski centar ili ograničenjem kretanja na određeno područje ili mjesto i naložiti mu se javljanje u određenim vremenskim razmacima organizacijskoj jedinici Službe ili policiji na čijem području boravi. Do okončanja postupka strancu se, uz potvrdu, privremeno oduzimaju sve putne isprave koje može koristiti za prelazak državne granice BiH, osim ako pristane dobrovoljno napustiti BiH prije okončanja postupka. Mjera protjerivanja može se izreći samo u pojedinačnom slučaju.

Ako se u postupku utvrđivanja identiteta utvrdi da je stvarni identitet stranca drugačiji od navoda o identitetu koje je stranac dao u postupku izricanja mjere protjerivanja, Služba će po službenoj dužnosti izmijeniti rješenje o protjerivanju u dijelu koji se odnosi na identitet stranca. Protiv ovog rješenja žalba se može podnijeti Ministarstvu u roku od osam dana od dostave rješenja. Žalba ne odgađa izvršenje rješenja. Rješenje o skraćanju ili ukidanju zabrane ulaska donosi Služba na zahtjev stranca. Protiv ovog rješenja žalba se može podnijeti Ministarstvu u roku od 15 dana od prijema rješenja.

Razlozi za izricanje mjere protjerivanja

Strancu može biti izrečena mjera protjerivanja iz BiH ako:

- a) je u BiH pokušao ući ili ušao nezakonito ili je ostao u BiH nakon isteka roka važenja vize ili odobrenja boravka ili nakon proteka vremena važenja prava na bezvizni boravak, ili je pokušao prekršiti ili prekršio propise o prelasku državne granice pri izlasku iz BiH ili ako mu je zahtjev za odobrenje boravka odbijen, a nije napustio BiH u određenom roku;
- b) je viza konačnom odlukom poništena, a stranac u roku od 15 dana, odnosno u roku ostavljenom za dobrovoljno izvršenje nije dobrovoljno napustio BiH u skladu sa Zakonom;
- c) mu je otkazan boravak, a u određenom roku nije dobrovoljno napustio BiH u skladu sa Zakonom;
- d) je pravosnažno osuđen za kazneno djelo s obilježjem trgovine opojnom drogom, oružjem, ljudima, krijumčarenja ljudi, terorizma, pranja novca, ili bilo kojeg oblika organiziranog, prekograničnog ili transnacionalnog kriminala;
- e) je pravosnažno osuđen za kazneno djelo za koje se može izreći kazna zatvora od jedne godine ili teža kazna;
- f) prisutnost stranca predstavlja prijetnju javnom poretku ili sigurnosti BiH; ili
- g) je prihvaćen po osnovu međunarodnog sporazuma o suradnji u predaji i prihvatu lica čiji je boravak nezakonit, a nema odobren boravak u BiH itd.

Dobrovoljno izvršenje rješenja o protjerivanju

Rješenjem o protjerivanju može se odrediti rok za dobrovoljno izvršenje rješenja koji ne može biti kraći od sedam niti duži od 30 dana. Izuzetno, ako postoje naročito opravdani razlozi, rok za dobrovoljno izvršenje rješenja može se produžiti, prema posebnim okolnostima svakog pojedinog slučaja. Rok za dobrovoljno izvršenje rješenja ne mora biti određen ili može biti kraći od sedam dana ukoliko postoji opasnost od bijega ili stranac predstavlja opasnost za javni poredak, javni red i mir ili sigurnost BiH. Stranac kojem je izrečena mjera protjerivanja dužan se pri napuštanju BiH prijaviti službenom licu ovlaštenom za kontrolu prelaska državne granice. Granična policija dužna je činjenicu napuštanja BiH unijeti u putovnicu stranca i istovremeno o toj činjenici obavijestiti Službu i Ministarstvo. Ako stranac nema putovnicu, o toj se činjenici sačinjava službena zabilješka, a strancu se izdaje potvrda da je napustio BiH. U slučaju da stranac dobrovoljno ne napusti BiH u roku za dobrovoljno izvršenje rješenja, konačno rješenje o protjerivanju izvršava Služba poduzimanjem mjera za prisilno udaljenje stranca iz BiH, po potrebi uz suradnju drugih organizacionih jedinica Ministarstva ili policije.

Druge organizacijske jedinice Ministarstva i policija dužni su Službi pružiti pomoć na njen zahtjev.

Ako je protiv stranca pokrenut sudski postupak, rješenje o protjerivanju ne može se izvršiti prije nego što se predmet pravosnažno okonča.

Ako je stranac pravosnažno osuđen na kaznu zatvora, rješenje o protjerivanju ne može se izvršiti prije nego što stranac kaznu zatvora izdrži, osim ako mu je izrečena uvjetna osuda ili mu je kazna oprostena ili je zastarjela, ili je na uvjetnom otpustu. Prisilnom udaljenju stranca iz zemlje neće se pristupiti ako stranac odluči napustiti BiH u određenom roku, samostalno ili uz pomoć međunarodnih vladinih ili nevladinih organizacija, i za to pruži odgovarajuću garanciju. Odbađanje izvršenja mjere protjerivanja prestaje važiti čim prestanu postojati razlozi zbog kojih je odbađanje odobreno.¹⁶

Strancu koji dobrovoljno izvršava rješenje o protjerivanju sa zabranom ulaska i boravka u BiH, štambilj zabrane ulaska u BiH se ne otiskuje u putnu ispravu.¹⁷

Kaznene (prekršajne) odredbe

Novčanom kaznom u iznosu od 50 KM do 500 KM kaznit će se za prekršaj stranac ako:

- a)** služi se ili pokuša izaći s putnom ispravom s kojom nije ušao u BiH (Višestruko državljanstvo stranca ili državljanina BiH na teritoriju BiH);
- b)** nema kod sebe ispravu kojom dokazuje ili potvrđuje svoj identitet ili zakonitost ulaska ili boravka, ili ako je odbije dati na uvid ovlaštenoj osobi Službe, policije ili drugog nadležnog tijela kad je drugo nadležno tijelo za to zakonom ovlašteno (Obveza nošenja i predočavanja dokaza o identitetu);
- c)** Službi ne vrati putnu ispravu za strance ili ako ne prijavi gubitak, uništenje ili drukčiji nestanak putne isprave za stranca (Obveze stranca u vezi s putnim ispravama za strance);
- d)** nadležnom tijelu ne podnese zahtjev za izdavanje osobne iskaznice za stranca ili ga ne podnese u propisanom roku ili ako ne prijavi gubitak, uništenje ili drukčiji nestanak osobne iskaznice za stranca (Osobna iskaznica za stranca);

¹⁶ Zakon o strancima BiH, Sl. glasnik BiH, broj: 88/15, čl. 107.

¹⁷ Pravilnik o nadzoru i udaljenju stranaca iz BiH, Sl. glasnik BiH, broj 28/16 čl.7, stavak 4.

e) ne nosi ili na zahtjev ovlaštene osobe ne dâ na uvid osobnu iskaznicu za stranca ili dozvolu boravka u BiH (Osobna iskaznica za stranca);

f) ne prijavi prebivalište ili boravište ili promjenu adrese stanovanja u mjestu prebivališta ili to ne učini u propisanom roku, ili ako ne odjavi prebivalište, odnosno boravište prije napuštanja BiH (Rokovi za prijavu i odjavu boravišta i prebivališta stranca).

Novčanom kaznom u iznosu od 300 KM do 1.500 KM kaznit će se za prekršaj stranac ako:

a) nezakonito prijeđe ili pokuša prijeći državnu granicu BiH ili uđe u BiH za vrijeme trajanja zabrane ulaska (Nezakonit prelazak državne granice BiH);

b) boravi u BiH dulje od vremena određenog u vizi ili u dozvoli privremenog boravka, odnosno ako u roku određenom ovim Zakonom ili rješenjem nadležnog tijela ne napusti BiH (Oslobađanje od obveze pribavljanja vize);

c) uđe u BiH s pograničnom propusnicom ili dozvolom za jednokratni prelazak državne granice i boravi dulje od vremena propisanog međunarodnim ugovorom ili se zatekne izvan područja za koje mu je izdana pogranična propusnica ili dozvola za jednokratni prelazak državne granice (Oslobađanje od obveze pribavljanja vize);

Kada utvrdi navedena tri prekršaja, Službena osoba Službe ili policijski službenik Granične policije može izdati prekršajni nalog i naplatiti novčanu kaznu u iznosu od 100 KM za svaki dan duljeg boravka ako stranac nije prekoračio vrijeme boravka za više od tri dana i u mogućnosti je opravdati razloge kašnjenja, ne poduzimajući druge mjere prema Zakonu o strancima BiH.

Novčanom kaznom u iznosu od 100 KM do 300 KM kaznit će se za prekršaj stranac ako u roku ne podnese zahtjev za odobravanje ili produljenje privremenog boravka u BiH (Podnošenje zahtjeva za odobravanje i produljenje privremenog boravka).

ZDRAVSTVENO OSIGURANJE

Zdravstveno osiguranje studenata stranih državljana u BiH

Stranim državljanima i licima bez državljanstva osigurava se zdravstvena zaštita pod istim uvjetima kao i državljanima Federacije Bosne i Hercegovine, ako međunarodnim sporazumom nije drugačije određeno.¹⁸

Za studente iz Republike Hrvatske

Da bi studenti iz Republike Hrvatske mogli pristupiti korištenju zdravstvenih usluga, student treba imati Potvrdu (HR/BH 3) o pravu na davanje u naravi za vrijeme privremenog boravka u BiH („tiskanica bolesnički list“) koju dobije u ZZO HNŽ, a na osnovu odgovarajuće potvrde koju donese iz ZZO Hrvatske prema mjestu svog prebivališta. Na osnovu „bolesničkog lista“ student može primiti samo uslugu hitnog karaktera, a sve daljnje usluge se naplaćuju po važećem Tarifniku.

Studenti iz RH imaju mogućnost korištenja proširenog dopunskog osiguranja koje je prošireno na Bosnu i Hercegovinu.

Pogledati:

Ugovor o socijalnom osiguranju između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske 2001. godine

(http://www.mhrr.gov.ba/iseljenistvo/Pravni_akti_i_sporazumi/default.aspx?id=976&langTag=bs-BA)

Popis propisa iz dopunskog zdravstvenog osiguranja (<http://dzo.hzzo.hr/popis-propisa-iz-dopunskog-zdravstvenog-osiguranja/>)

Zakoni

Zakon o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju (NN 85/06., 150/08. i 71/10.)

Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN 80/13. i 137/13.)

¹⁸ Zakon o zdravstvenom osiguranju FBiH, Sl.glasnik, broj 30/97, čl. 30.

Pravilnici

Pravilnik o uvjetima i načinu provođenja dopunskog zdravstvenog osiguranja

(NN 2/09. i 123/09.)

Pravilnik o postupku, uvjetima i načinu utvrđivanja prava na plaćanje premije dopunskog zdravstvenog osiguranja iz državnog proračuna (NN 156/08., 88/10. i 31/16.)

Odluke

Odluka o cijeni police dopunskog zdravstvenog osiguranja

(NN 118/13., 11/14., 120/15. i 74/16.)

Odluka o načinu osiguravanja i raspolaganja sredstvima dopunskog zdravstvenog osiguranja

(NN 91/13., 12/14., 29/15. i 53/15.)

Odluka o izgledu, obliku, sadržaju i načinu korištenja iskaznice dopunskog zdravstvenog osiguranja (NN 32/09., 59/09., 118/09., 4/10., 125/13. i 11/16.)

Pravila

Pravila uspostavljanja i provođenja dopunskog zdravstvenog osiguranja

(NN 91/13., 136/13., 21/14., 135/14. i 144/14.)

Opći uvjeti

Opći uvjeti ugovora o dopunskom zdravstvenom osiguranju

(NN 91/13., 119/13., 18/14., 119/14., 135/14., 144/14., 17/15., 139/15., 63/16. i 99/17.)

IZVORI

- Zakon o strancima BiH, Sl. glasnik BiH, broj: 88/15
- Pravilnik o ulasku i boravku stranaca, Sl. glasnik BiH, broj: 25/15
- Pravilnik o nadzoru i udaljenju stranaca iz BiH, Sl. glasnik BiH, broj 28/16
- Služba za poslove sa strancima (<http://sps.gov.ba/terenski-centri/?lang=en>)
- Ministarstvo sigurnosti BiH
(http://www.msb.gov.ba/inf_za_strance/default.aspx?id=14555&langTag=bs-BA)
- Ministarstvo unutarnjih poslova HNŽ Mostar (<http://www.muphnk.ba/hr/gradjanstvo>)

Barbara Mijatović

Koordinatorica za studente strane državljanke

22.	Zanimanje i stručna sprema Занимање и стручна спрема Occupation and level of education	
23.	Брачно стање Marital status	
24.	Матерњи језик Mother tongue	
25.	Знање језика који су у службеној употреби у БиХ Знање језика који су службеној употреби у БиХ Knowledge of languages in official use in BiH	
26.	Знање других језика Knowledge of other languages	
27.	Боравак сродника у БиХ и адреса Боравак сродника у БиХ и адреса Residence of relatives in BiH and their addresses	
28.	Захтјеву прилажем: Захтјеву прилажем: Attachments:	
29.	Малољетник без пратње Малољетник без пратње Unaccompanied minor	DA NE DA HE YES NO

ОБАВЕЗНО/ ОБВЕЗНО ПРОЧИТАТИ/ ОБАВЕЗНО ПРОЧИТАТИ/ COMPULSORY TO READ

Свјестан сам да одговарам за тачност/ тоčnost података које сам навео у овом захтјеву и изјављујем да су подаци дати у овом захтјеву тачни/точни и потпуни. Свјестан сам да лажне изјаве могу довести до одбијања мог захтјева, као и кривичног/ казненог гонjenja shodno/ суkladно правним прописима БиХ. Сагласан/ suglasan сам да се подаци, наведени у овом захтјеву као и моји отисци прстију и моја фотографија, просљеђују надлежним органима/ тјелима БиХ, провјеравају и обрађују, како би се донијела одлука о мом захтјеву за одобрење боравка у БиХ.

Свјестан сам да одговарам за тачност података које сам навео у овом захтјеву и изјављујем да су подаци дати у овом захтјеву тачни и потпуни. Свјестан сам да лажне изјаве могу довести до одбијања мог захтјева, као и кривичног гоњења сходно правним прописима БиХ. Сагласан сам да се подаци, наведени у овом захтјеву као и моји отисци прстију и моја фотографија, просљеђују надлежним органима БиХ, провјеравају и обрађују, како би се донијела одлука о мом захтјеву за одобрење боравка у БиХ.

I am aware that I am responsible for the accuracy of particulars provided in this request thus I declare that the data supplied herein are correct and complete. I am aware that any false statements may lead to my request being rejected and may also render me liable for prosecution under the law of Bosnia and Herzegovina. I agree with the referral of particulars supplied in this request to the relevant authorities in BiH, for their verification and processing, with a purpose of reaching a decision upon my request for residence permit in BiH.

 Datum i mjesto podnošenja захтјева
 Датум и мјесто подношења захтјева
 Date and place of submitted application

 (Potpis podnosioca/ podnositelja захтјева)
 (Потпис подносиоца захтјева)
 (Applicant's signature)

Popunjava službena osoba organa/tijela kojem je захтјев поднесен
 Попуњава службена особа органа којем је захтјев поднесен
 To be filled in by the official of the issuing authority to which the request has been submitted

 Kako je захтјев ријешен
 Како је захтјев ријешен
 Decision reached upon the request

 Datum/nadnevak издавања одобрења
 Датум издавања одобрења
 Date of the approval issuance

 Rok важења одобрења
 Рок важења одобрења
 The approval's validity

 (Potpis службене особе)
 (Потпис службене особе)
 (Signature of the authorised official)

Mjesto za fotografiju
Мјесто за фотографију

35x 45 mm

(Affix photograph here)

Primiјeno/Zaprimiјeno/Примљено/Received		
Broj/Број/ No.	Taksa/Pristojba/Такса/ Fee	Prilog/Прилог/ Attachment
MSB/МСБ /Personal No		

Naziv organa/tijela kojem se zahtјev podnosi/Назив органа којем се захтјев подноси/Issuing authority (Title of the Organization)

**ZAHTEJEV ZA IZDAVANJE ODOBRENJA STALNOG BORAVKA
ЗАХТЈЕВ ЗА ИЗДАВАЊЕ ОДОБРЕЊА СТАЛНОГ БОРАВКА
REQUEST FOR THE ISSUANCE OF PERMANENT RESIDENCE PERMIT**

Образас попуните читко/ Образац попуните читко/ Use capital letters to fill the form

1.	Prezime(na) Презиме(на) Surname(s)	
2.	Ranija prezimena Ранија презимена Previous surname(s)	
3.	Ime(na) Име(на) Given name(s)	
4.	Pol/Spol Пол Sex/Gender	
5.	Ime roditelja Име родитеља Name of parents	
6.	Dan, mјесec i godina rođenja Дан, мјесец и година рођења Date of birth	
7.	Mjesto i држава rođenja Мјесто и држава рођења Place and country of birth	
8.	Državlјanstvo Држављанство Nationality	
9.	Druga држављанstva Друга држављанства Other nationalities	
10.	Putna isprava (vrsta, број, datum, мјесто i organ/tјело izdavanja) Путна исправа (врста, број, датум, мјесто и орган издавања) Travel document (type, number, date, place and issuing authority)	
11.	Putna isprava важи до Путна исправа важи до Travel document valid until	
12.	Posljednja адреса u zemљи porijekla/podrijetla (држава, регија, град, поштански број, улица и број) Последња адреса у земљи поријекла (држава, регија, град, поштански број, улица и број) Last address in the country of origin (state, region, city, postcode, street and number)	
13.	Mjesto i адреса gdje се stranac namјерава trajно nastaniti u БиХ Мјесто и адреса гдје се странац намјерава трајно настанили у БиХ Place and address where foreigner is intending to permanently reside in BiH	
14.	Prethodno одобравани привремени боравци (period i osnov одобрења boravka) Претходно одобравани привремени боравци (период и основ одобрења боравка) Previously approved temporary residences (period and grounds for approved residence)	
15.	Kontakt telefon Контакт телефон Phone number	
16.	E-mail E-mail E-mail	

17.	Zaposlenje u BiH Залослење у БиХ Employment in BiH	
18.	Брачно стање Marital status	
19.	Боравак чланова породице/ обитељи у БиН и адреса боравка Residence of family members in BiH and their address	
20.	Матерњи језик Mother tongue	
21.	Знање језика који су у службеној употреби у БиН Знање језика који су у службеној употреби у БиХ Knowledge of languages in official use in BiH	
22.	Знање других језика Knowledge of other languages	
23.	Занимање и стручна спрема Occupation and level of education	
24.	Захтјеву прилажем Attachments	

ОБАВЕЗНО/ ОБВЕЗНО ПРОЧИТАТИ/ ОБАВЕЗНО ПРОЧИТАТИ/ COMPULSORY TO READ

Svjestan sam da odgovaram за тачност/ тоčnost података које сам навео у овом захтјеву и изјављујем да су подаци дати у овом захтјеву тачни/ точни и потпуни. Svjestan sam da lažne izjave mogu dovesti do odbijanja mog захтјева, као и кривичног/ казненог гоњења сходно/ сукладно правним прописима БиН. Saglasan/ suglasan sam да се подаци, наведени у овом захтјеву као и моји отисци прстију и моја фотографија, просљеђују надлежним органима/ тјелима БиН, провјеравају и обрађују, како би се донијела одлука о мом захтјеву за одобрење боравка у БиН.

Свјестан сам да одговарам за тачност података које сам навео у овом захтјеву и изјављујем да су подаци дати у овом захтјеву тачни и потпуни. Свјестан сам да лажне изјаве могу довести до одбијања мог захтјева, као и кривичног гоњења сходно правним прописима БиХ. Сагласан сам да се подаци, наведени у овом захтјеву као и моји отисци прстију и моја фотографија, просљеђују надлежним органима БиХ, провјеравају и обрађују, како би се донијела одлука о мом захтјеву за одобрење боравка у БиХ.

I am aware that I am responsible for the accuracy of particulars that I supplied in this request and I declare that the data supplied in this request are correct and complete. I am aware that any false statements may lead to my request being rejected and may also render me liable for prosecution under the law of Bosnia and Herzegovina. I agree that the supplied particulars in this request as well as my fingerprints and my photograph are submitted to the relevant authorities in BiH, for verification and processing, for purposes of a decision to be taken upon my request

Datum i mjesto podnošenja захтјева
Датум и мјесто подношења захтјева
Date and place of the submission of the application

(Potpis podnosioca/podnositelja захтјева)
(Потпис подносиоца захтјева)
(Applicant's signature)

Popunjava službena osoba organa/tijela kojem je захтјев поднесен
Попуњава службена особа органа којем је захтјев поднесен
To be filled in by the official of the issuing authority to which the request has been submitted

Како је захтјев ријешен
Како је захтјев ријешен
Decision reached upon the request

Datum/nadnevak izdavanja одобрења
Датум издавања одобрења
Issuance date of the approval

(Potpis službene osobe)
(Потпис службене особе)
(Signature of the authorised person)

INSTRUKCIJE ZA UPLATU ADMINISTRATIVNIH TAKSI

UPLATIO JE:	<i>upisati ime, prezime, adresu i kontak telefon osobe ili pravnog lica na koju se uplata takse odnosi</i>
SVRHA UPLATE:	<i>napisati razlog uplate, npr:</i> odobrenje stalnog boravka odobrenje/produženje privremenog boravka ovjera pozivnog pisma
PRIMALAC:	JRT Trezor BiH
RAČUN PRIMAOKA:	<i>upisati jedan od sljedećih depozitnih računa:</i> 3380002210018390 (Unikredit banka DD Mostar) 5517902220404858 (Unikredit banka AD Banja Luka) 5556000031201417 (Nova Banka AD Banja Luka) 5620128137723339 (NLB Banka AD Banja Luka)
IZNOS:	<i>upisati iznos takse iz tabele ispod - Prilog 1</i>
BROJ PORES. OBAVEZNIKA:	<i>upisati jedinstveni matični broj ukoliko se radi o fizičkom licu koje ima JMB upisati 1111111111111111 ukoliko se radi o fizičkom licu koji nema JMB ili upisati identifikacioni broj ukoliko se radi o pravnom licu</i>
VRSTA UPLATE:	0
VRSTA PRIHODA:	<i>treba da sadrži šestocifreni broj iz tabele ispod - Prilog 1</i>
OPŠTINA:	<i>upisati trocifrenu šifru opštine prebivališta/sjedišta uplatioca iz tabele ispod - Prilog 2</i>
POREZNI PERIOD:	<i>treba da odgovara datumu uplate</i>
BUDŽETSKA ORGANIZACIJA:	0701999 - ukoliko se uplaćuje taksa za izdavanje putnog lista 0923999 - ukoliko se uplaćuje bilo koja druga uplata ili administrativna taksa
POZIV NA BROJ:	0000000000

PRILOG 1 - Iznosi administrativnih taksi i vrste prihoda

RB	SVRHA UPLATE	IZNOS	VRSTA PRIHODA
1.	Tarifni broj 1 - zahtjevi, molbe, prijedlozi, prijave i drugi podnesci	5	722101
2.	Tarifni broj 2 - žalbe protiv rješenja	10	722102
3.	Za prijavu boravišta u Službi ili MUP-u	10	722101
4.	Taksa za izdavanje putnog lista za stranca	10	722949
5.	Tarifni broj 3 - rješenja za koja nisu propisane posebne naknade	15	722103
6.	Tarifni broj 4 - uvjerenja	15	722104
7.	Za izmjenu rješenja o privremenom/stalnom boravku	20	722101
8.	Za izdavanje potvrde o gubitku putne isprave	20	722101
9.	Za ovjeru pozivnog pisma - pozivalac fizičko lice	20	722101
10.	Za ovjeru pozivnog pisma - pozivalac pravno lice	50	722101
11.	Za ovjeru knjiga stranih gostiju	50	722101
12.	Za izdavanje putnog lista za stranca	50	722190
13.	Za izdavanje potvrde o prijavi rada	100	722101
14.	Za produženje vize u zemlji	100	722191
15.	Za izdavanje odobrenja/produženja privremenog boravka	150	722191
16.	Za izdavanje odobrenja stalnog boravka	200	722191
17.	Za ukidanje/skraćenje perioda zabrane ulaska u BiH	200	722101
18.	Naknade po Zakonu o slobodi pristupa informacijama	*	722577
19.	Naknade troškova vraćanja i stavljanja stranca pod nadzor	*	722588
20.	Kazne po Zakonu o strancima	**	723105

* iznosi zavise od konkretnog slučaja i određuju se posebnim aktom na licu mjesta

** upisuje se iznos koji je naveden u izdatom prekršajnom nalogu

PRILOG 2 - Šifre opština u Bosni i Hercegovini

UNSKO-SANSKI KANTON		ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON		HERCEGOVAČKO-NERETVANSKI KANTON	
Bihać	003	Breza	016	Čapljina	021
Bosanska Krupa	008	Kakanj	043	Čitluk	023
Bosanski Petrovac	011	Maglaj	060	Grad Mostar	180
Cazin	019	Olovo	067	Jablanica	041
Ključ	048	Tešanj	090	Konjic	049
Sanski Most	076	Vareš	096	Neum	107
Velika Kladuša	097	Visoko	098	Prozor - Rama	073
Bužim	124	Zavidovići	102	Ravno	207
TUZLANSKI KANTON		Zenica	103	Stolac	086
Banovići	001	Žepče	105	KANTON SARAJEVO	
Gračanica	035	Doboj - Jug	132	Hadžići	038
Gradačac	036	Usora	025	Ilijaš	040
Kalesija	044	BOSANSKO-PODRINJSKI KANTON		Centar	077
Kladanj	047	Goražde	033	Ilidža	078
Čelić	056	Foča - Ustikolina	134	Novo Sarajevo	079
Lukavac	057	Pale - Prača	136	Vogošća	080
Srebrenik	085	SREDNJBOSANSKI KANTON		Novi Grad	108
Tuzla	094	Bugojno	017	Stari Grad	109
Živinice	106	Busovača	018	Trnovo	093
Doboj - Istok	128	Donji Vakuf	026	POSAVSKI KANTON	
Sapna	138	Dobretići	050	Orašje	068
Teočak	142	Fojnica	030	Odžak	066
KANTON 10		Gornji Vakuf	034	Domaljevac-Šamac	012
Livno	055	Jajce	042	ZAPADNOHERCEGOVAČKI KANTON	
Tomislavgrad	028	Kiseljak	046	Široki Brijeg	054
Kupres	052	Kreševo	051	Grude	037
Glamoč	032	Novi Travnik	065	Ljubuški	059
Bosansko Grahovo	013	Travnik	091	Posušje	070
Drvar	027	Vitez	100		

BRČKO DISTRIKT	099
-----------------------	------------

REPUBLIKA SRPSKA	
1. Milići	001
2. Banja Luka	002
3. Bijeljina	005
4. Bileća	006
5. Kozarska Dubica	007
6. Gradiška	008
7. Krupa na Uni	009
8. Brod	010
9. Novi Grad	011
10. Petrovac - Drinić	012
11. Šamac	013
12. Bratunac	015
13. Čajniče	023
14. Čelinac	025
15. Derventa	027
16. Doboj	028
17. Foča	031
18. Gacko	033
19. Pelagićevo	034
20. Novo Goražde	036
21. Petrovo	038
22. Han Pijesak	041
23. Jezero	043
24. Osmaci	045
25. Kalinovik	046
26. Kotor Varoš	053
27. Kupres - Blagaj	055
28. Laktaši	056
29. Lopare	059
30. Ljubinje	061
31. Modriča	064

32. Vukosavlje	066
33. Mrkonjić Grad	067
34. Nevesinje	069
34. Donji Žabar	072
35. Prijedor	074
36. Prnjavor	075
37. Rogatica	078
38. Rudo	080
39. Oštra Luka	081
40. Istočna Ilidža	085
41. Istočno Novo Sarajevo	088
42. Pale	089
43. Istočni Stari Grad	090
44. Trnovo	091
45. Kneževno	093
46. Sokolac	094
47. Srbac	095
48. Srebrenica	097
49. Berkovići	099
50. Šekovići	100
51. Šipovo	102
52. Teslić	103
53. Istočni Drvar	105
54. Trebinje	107
55. Novi Grad	108
56. Ugljevik	109
57. Višegrad	113
58. Vlasenica	116
59. Zvornik	119
60. Kostajnica	135
61. Skelani	137

OBRAZOVANJE

- visokoškolsko obrazovanje -

- Zahtjev** za izdavanje odobrenja/produženja odobrenja privremenog boravka u BiH (obrazac se može preuzeti u terenskom centru ili sa zvanične web stranice Službe, mora biti čitko popunjen rukom ili elektronski, potpisan od strane podnosioca zahtjeva i isprantan na jednom listu papira, obostrano),
- 150 KM administrativne takse** za odobrenje/produženje privremenog boravka,
- Fotografija** novijeg datuma, formata 35x45 mm,
- Fotokopija pasoša** (stranica sa generalijskim podacima, posljednji ulaz u BiH, viza za dugoročni boravak viza «D» BiH) - rok važenja putne isprave treba biti najmanje tri mjeseca duži od perioda za koji se traži odobrenje privremenog boravka,
- Fotokopija obrasca prijave boravišta stranca** - "bijeli karton" (samo kada se predaje zahtjev za odobrenje privremenog boravka),
- Fotokopija posljednjeg rješenja/obavještenja** o odobrenom privremenom boravku ili naljepnice odobrenja privremenog boravka (samo kada se predaje zahtjev za produženje privremenog boravka),
- Potvrdu o upisu na obrazovnu instituciju za tekuću akademsku godinu,**
- Potvrdu da stranac učestvuje u programu razmjene studenata odnosno mobilnosti mladih,** ako je po tom osnovu upisan u obrazovnu ustanovu,
- Potvrda o položenim ispitima,** dostavlja se kod produženja boravka,
- Dokaz o sredstvima za izdržavanje:**
 - garantna izjava ovjerena kod opštinskog organa uprave ili notara kojom se državljanin BiH ili stranac sa odobrenim boravkom obavezuje da će snositi sve troškove boravka stranca uz dokaz o stalnim izvorima prihoda (posjedovanje gotovog novca, bankovni ili penzioni ček, radna dozvola, potvrda o zaposlenju, ugovor o radu i sl),
 - posjedovanje gotovog novca na bankovnom računu - minimalno 400,00 KM mjesečno,
 - stipendija ili potvrda o obezbjeđenim troškovima izdata od strane obrazovne ustanove, odnosno potvrda o razmjeni učenika iz koje je vidljivo da su istom obezbjeđena sredstva za izdržavanje,
- Ljekarsko uvjerenje** iz kojeg je vidljivo da stranac ne boluje od bolesti koja predstavlja prijetnju javnom zdravlju u BiH, koje ne može biti starije od tri mjeseca, izdato od strane ovlaštene zdravstvene ustanove za obavljanje ljekarskog pregleda. Ljekarsko uvjerenje se ne prilaže prilikom produženja boravka osim u izuzetnim slučajevima po procjeni nadležnog terenskog centra.
- Dokaz o obezbjeđenom zdravstvenom osiguranju u BiH** za stranca (polisa zdravstvenog osiguranja, fotokopija zdravstvene knjižice, dokaz o prijavi kod Fonda zdravstva, dokazi o uplaćenom pojedinačnom ili kolektivnom putničkom zdravstvenom i drugi dokazi),
- Potvrda – uvjerenje** da se protiv stranca ne vodi krivični postupak i **Potvrda – uvjerenje** da stranac nije kažnjavan za krivično djelo koju izdaje nadležni organ države, gdje stranac ima uobičajeno mjesto boravka koje ne mogu biti starije od 6 mjeseci, i strance koji podnose zahtjev za produženje privremenog boravka.
- Dokaz o nevođenju krivičnog postupka** izdat od strane nadležnog suda u BiH, najkasnije 6 mjeseci prije podnešenja zahtjeva i **uvjerenje o nekažnjavanju** izdato od strane nadležnog MUP-a u BiH ukoliko provjere nisu dostavljene službenim putem (dokaz se ne dostavlja kod odobrenja boravka),

- 15. Dokaz o obezbjeđenom smještaju u BiH** - dokaz o posjedovanju nekretnine u kojoj se nalazi stambeni prostor, ili ugovor o zakupu stambenog prostora, izjava stranodavca kod kojeg stranac ima obezbjeđen smještaj kojom daje saglasnost za korištenje stambenog prostora sa dokazom o vlasništvu ili korištenju stambenog prostora.

**Sva strana dokumenta moraju biti prevedena
na jedan od jezika koji su u službenoj upotrebi u BiH!**

**Svi navedeni dokazi se prilažu u originalu ili ovjerenj kopiji,
osim dokaza iz tačke 5. i 6, a dokaz iz tačke 4.
se dostavlja u dva primjerka, od čega jedan ovjeren, a drugi u običnoj kopiji.**

PB-2.3

bB-53